

Formelsamling till Företagsekonomi 1, Kalkylering och Budgetering

Olika uppgifter, olika system, olika kostnadsbegrepp!

Resultatredovisning och rörliga och fasta kostnader

- **Total kostnad:** $TK(Q) = \text{Total fast kostnad} + \text{Rörlig kostnad/st} * Q$
- **Resultat (Q) =** $\text{Total intäkt (Q)} - \text{Total kostnad (Q)}$
- **Vinstmarginal =** $\text{Vinst per st} / \text{Pris per st}$ *Vinstmarginal räknas i [%]*

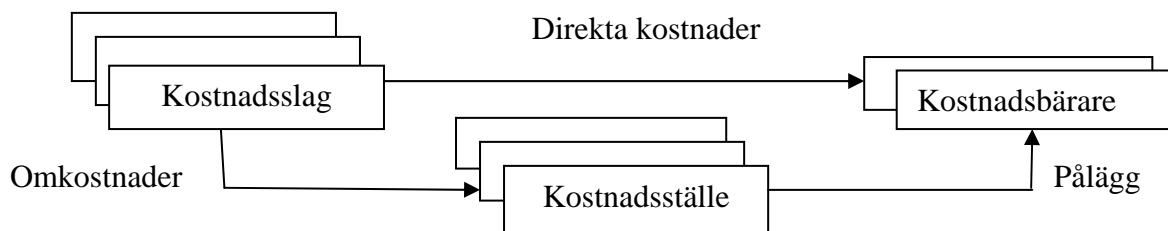
- **Täckningsbidrag/st =** $\text{Särintäkt/st} - \text{Särkostnad/st}$
- **Totalt täckningsbidrag =** $TI - (\text{TRK} + \text{eventuella övriga ordersärkostnader})$
- **Täckningsgrad eller bidragsprocent: TG =** $TB / \text{Intäkt uttryckt i [%]}$

- **Nollpunktsvolym** $= \text{TFK} / (\text{Pris} - \text{RK}) = \text{Samkostnad} / \text{TB/st}$
- **Nollpunktsomsättning** $= \text{Nollpunktsvolym} * \text{pris/st} = \text{Samkostnad} / \text{TG}$

Periodkalkyler och styckkostnadsberäkning

- Självkostnad enligt **Divisionskalkyl** = Total kostnad / verklig volym
- Självkostnad enligt **Normalkalkyl** = $\text{TFK} / \text{normalvolym} + \text{TRK} / \text{verklig volym}$
- Självkostnad enligt **Minimikalkyl** = Rörlig kostnad/st eller ordersärkostnad
- Självkostnad enligt **Restkalkyl** = SJK. för huvudprodukt – bidrag från biprodukt
- Självkostnad enligt **Ekvivalentkalkyl** → Viktad resursförbrukning

Orderkalkyler

SJÄLVKOSTNAD = Direkta kostnader + rimlig andel indirekta kostnader

Tillverkande företag

Direkt material
MO-pålägg
Direkt lön
TO-pålägg rörlig
TO-pålägg fast
Spec dir tillverkningskostnader

PRODUKTIONSKOSTNAD

AO-pålägg
FO-pålägg
Spec dir försäljningskostnader
SJÄLVKOSTNAD

Handelsföretag

Inköpspris
Varuomkostnadspålägg
Dir hanteringskostnader
Dir lagerhållningskostnader

VARUKOSTNAD

AO-pålägg
FO-pålägg
Spec dir försäljningskost.
SJÄLVKOSTNAD

Tjänsteföretag

Direkta lönekostnader
Projektomkostnadspålägg
Spec direkta kostnader

PROJEKTKOSTNAD

AO-pålägg
FO-pålägg
SJÄLVKOSTNAD

Fördelning av indirekta kostnader sker m h a påläggssatser enligt kausalitetsprincipen

Påläggssats = $\text{Omkostnad för en period} / \text{Påläggsbasens storlek för samma period}$
 Vid normalkalkyl fördelas fasta omkostnader på en normalperiods påläggsbas

Stegfördelning av omkostnader

- Bestäm vad som är hjälp- respektive huvudkostnadsställe
- Bestäm fördelningsordning för aktuella hjälpkostnadsställen
- Välj fördelningsnyckel (påläggsbas) för fördelning av hjälpkostnadsställets kostnad
- Beräkna hjälpkostnadsställets "påläggssats" genom att fördela hjälpkostnadsställets omkostnad på fördelningsnyckelns storlek
- Fortsätt proceduren tills alla hjälpkostnadsställets omkostnader är fördelade på aktuella huvudkostnadsställen

Kostnadsredovisningssystem konstrueras efter kalkylmodellen!

Standardkostnader → Kostnadskontroll → Avvikelseanalys

Direkta kostnadsdifferenser för en resurs

Prisdifferens = $\text{Verklig kvantitet} * (\text{Standardpris} - \text{Verkligt pris})$

Kvantitetsdifferens = $\text{Standardpris} * (\text{Kvantitet standard} - \text{Verklig kvantitet})$

Omkostnadsdifferenser

* **Rörliga omkostnadsdifferenser:**

Påläggsdifferens = $\text{Verklig Bas} (\text{Budgeterat pålägg} - \text{Verkligt pålägg})$

Prestationsdifferens = $\text{Budgeterat pålägg} (\text{Standardbas} - \text{Verklig bas})$

* **Fasta omkostnadsdifferenser:**

Förbrukningsdifferens = $\text{Budgeterad omkostnad} - \text{Verklig omkostnad}$

Sysselsättningsdifferens = $\text{Budgeterat Pålägg} (\text{Verklig Bas} - \text{Budgeterad Bas})$

Total omkostnadsdifferens = $\text{Budgeterat pålägg} * \text{Verklig Bas} - \text{Verklig omkostnad}$

* **Omkostnadsdifferenser med "Flexibel budgetlinje":**

Budgeterad omkostnad (Bas) = $\text{Fasta omkostnader} + \text{Rörlig omkostnad} * \text{Bas}$

Absorberad omkostnad (Bas) = $\text{Budget pålägg för fast och rörlig omkostnad} * \text{Bas}$

Sysselsättningsdifferens = $\text{Absorberade omkostnader} - \text{Budgeterade omkostnader}$

Omkostnadsnivådifferens = $\text{Budgeterade omkostnader} - \text{Verkliga omkostnader}$

Total omkostnadsdifferens = $\text{Absorberade omkostnader} - \text{Verkliga omkostnader}$

Intäktsdifferenser

	-	-	-
Verklig volym	Verklig volym	Verklig volym	Budget volym
Verklig mix	Verklig mix	Budget mix	Budget mix
Verkligt pris	Budget pris	Budget pris	Budget pris
	=	=	=
	Prisdifferens	Mixdifferens	Volymdifferens

Produktval vid olika kapacitetsförhållanden i produktionen

Kostnader efter orsakssamband (alternativberoende): Sär- och Samkostnader

Stegkalkyl används för att redovisa TB för olika produktnivåer

Resultatredovisning baseras på fullständig kostnadsfördelning (Absorption Costing) eller ofullständig kostnadsfördelning (Variable Costing) eller bidragsredovisning.

- **Ledig kapacitet:** Välj det eller de alternativ som ger positivt TB/st.
- **En trång sektion:** Välj den produkt som ger högst TB/ianspråktagen enhet i trång sektion, t ex TB/kg material eller TB/mantimme
- **Flera trånga sektioner:**
Arbetsmetodik för den grafiska lösningen
Beräkna optimal lösning, d v s formulera problemet som ett optimeringsproblem
Rita in begränsningslinjerna för alla trånga sektioner och markera det tillåtna området
Sök efter den hörnpunkt på randen till det tillåtna området som ger högst TTB;
Rita in målfunktionen i diagrammet och sök den punkt på randen till det tillåtna området som målfunktionen sist lämnar (den produktkombination som ger högst TTB).

Investeringskalkyler och olika lönsamhetskriterier

Investeringsmodellen bygger på betalningskonsekvenser över investeringens livslängd

- **Pay off-metoden:** Baserar värderingen på investeringens återbetalningstid
- **Kapitalvärdesmetoder:** (kalkylräntrbaserade):
Nuvärdesmetoden: Diskontera en investeringens betalningsflöden till ett nuvärde
Annuitetsmetoden: Omvandla nuvärdet av en investering till jämna årsbelopp
Nuvärdeskvot för investering A: $NV(A)/\text{Grundinvestering}$
Differensinvestering: Beräkna och värdera $NV(A-B)$ istället för $NV(A)-NV(B)$
Internräntemetoden $NV(\text{internränta}) = 0$

Kontroll- och ansvarsuppgiften

- Motivation, miljöförändringar och teknologi → Behov av decentralisering
- **Ansvarsredovisning:** Revenue center (RC), Expenccenter (EC), Profit center (PC), Investment center (IC)
- **Internpriser:** Värdet av varor och tjänster som utbytes mellan olika resultatenheter
- **Administrativa styrningens olika faser:**
Planering → Programmering → Budgetering → Genomförande → Utvärdering
- Den ekonomiska Styrningens viktigaste fråga:
Vilken information ska användas som underlag till olika beslutssituationer?